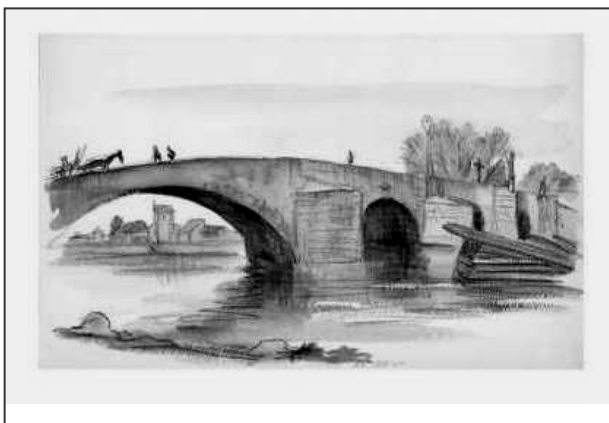

Dillinger, Petr

*17. září 1899 Český Dub, † 24. dubna 1954 Praha, akademický malíř a grafik s rodovým původem ze šumavské Javorné (Seewiesen, Zejbiš).
Rodiče oddáni 8. února 1898 v děkanském chrámu Páně v Písku. Otec Petr Dillinger *22. 1. 1863 samoty Můstek (Brückl) - Javorná čp. 151, toho času c. k. kancelista při Okresním soudu v Českém Dubu čp. 6, syn Jiřího Dillingera, šafáře v Javorné čp. 151 okres Sušice a Marie Anny rodem Denk z Dolních Suchých Studánek (Unterdürnbrunn) čp. 54, náležejících k Javorné. Matka Klára rozená Stárková *7. 4. 1869 Písek, Pražské předměstí čp. 44, dcera Maximiliána Stárky, c. k. šikovatele 11. pěšího pluku prince Alberta ze Sas v Písku a Josefy roz. Komrskové z Písku, Budějovického předměstí čp. 145.

V roce 1907 se s rodiči a sestrou Marií (*1901) přestěhoval z Českého Dubu do Prahy, absolvoval zdejší gymnázium, pak Uměleckoprůmyslovou školu (1916 - 1919, prof. František Kysela) a Akademii výtvarných umění (1919 - 1923, prof. M. Pirner a M. Švabinský). Půl roku pobyl v ateliéru Františka Kupky v Paříži (1923). Do Svazu českých umělců a grafiků Hollar přijat r. 1924. V Brně se r. 1928 oženil s Vlastou roz. Schättingerovou. Téhož léta získal místo profesora na tamní Škole uměleckých řemesel. Jeho příjmení od r. 1976 nese ulice v městské části Brno Řečkovice-Mokrá Hora. V létě 1945 se vrátil do Prahy na Státní grafickou školu, po reorganizaci v roce 1950 vyučoval na Vyšší škole uměleckoprůmyslové v Praze, kde vedl oddělení knižní a užité grafiky. Za uměleckou tvorbu získal řadu ocenění doma i v záměří, např. Storowovu cenu za dřevoryt na Mezinárodní výstavě grafiky v Los Angeles 1928, čestné uznání z expozice grafiky v Chicagu 1930, nebo čestné uznání na Mezinárodní výstavě knižních značek v Los Angeles (1936).

Do výtvarné paměti jižních Čech a Šumavy se vrátil nejen publikovanou genealogií (2004), ale také v komponovaných tématických výstavách ze sbírek, o které pečuje umělcova rodina, zejména syn Ing. Ivan Dillinger. Expozice v Písku měla název „Malíř větru a klidu“ (Malá galerie písecké Sladovny, 20. 1. - 21. 2. 2010) a Městské muzeum Volyně nabídlo výstavu „Krajina a ženy“ ve dnech 9. 7. - 18. 9. 2011. Z většiny jeho díla vane krása slunečného dne i harmonie, typická pro venkov a přírodu. Plochu obrázků nikdy zbytečně nezaplňoval čarami, grafické listy působí čistě a jasně. V Podještědském muzeu v Českém Dubu, svém rodném městě, má stálou expozici malířského a grafického díla nazvanou „Kabinet Petra Dillingera“.

Ilustrace

- Dillingerova malá grafika zdobila pozvánku k výstavě „Malíř větru a klidu“, Písek 2010.
- Na balkoně. Barevná akvatinta, 15,5 x 12 cm [27 x 20 cm], Hollar 1930.

Prameny a literatura

SOA T, SM [on line] Fara Písek, 43, O 1891-1903, s. 263 snímek 261. Digitální archiv SOA v Třeboni.

Trnka, Miloslav: Šumavské kořeny Petra Dillingera (1899 - 1954). Dillingerové, rod z Jezerních Luk. Rodopisná revue, roč. 6, 2004, č. 1, léto 2004, s. 6-8. Publikováno v otisku, příloha na následující stránce.

Stehlíková, Blanka: Petr Dillinger mimo Brno. Rodina. Praha 1994.

K výtvarnému nadání Petra Dillingera mladšího zde zmiňuje historička umění Dr. Stehlíková ve stati o rodičích: „Se svojí budoucí ženou Klárou Stárkovou (1869 - 1956) se otec Petra Dillingera seznámil za své vojenské služby v Písku. Bydlela tehdy v píseckém hradě, který sloužil rovněž jako kasárny a byty důstojníků. Její otec byl okresním šikovatelem. Podle rodinné tradice kreslila Klára tak dovedně, že ji na pokračovací škole básník Adolf Heyduk často vybízel, aby předkreslovala dětem na tabuli. Také prý si vymýšlela vzory pro vyšívání, které na ní žádala i pro své výbavy děvčata z Písku i jeho okolí. Byla to tedy zřejmě Klára Stárková, která předznamenala výtvarné sklony Dillingerů.“

Javorská, Tereza: Sociální umění v meziválečném Brně: Projevy sociálního realismu v soudobé kresbě a grafice. Bakalářská diplomová práce, Filozofická fakulta MU Brno, Sdružená uměnovědná studia, Brno 2009.

*Dvoumetrové žluté svíce kvetoucích divizen tu slunce zažháh
každé pozdní léto na místech zaniklých horských hřbitůvků ...*

Oto Kaskoun, Toulky Šumavou

Jezerní louky - Seewiesen jsou dnes spíš známé jen jako Javorná, nebo Zejbiš na Šumavě v turistické oblasti při jihozápadní hranici Čech, na území někdejšího Královského Hvozdu. Hvozď patřil od konce 13. století českému panovníkovi a ve formě zástav od královské komory se pak dostával do ochranného držení různým majitelům. Osídlení Zejbiše (dnes Javorné) lze datovat do přelomu 16. a 17. století, kdy v kraji vzniklo osm svobodných rychet. Jejich jména se v archívních pramenech objevují poprvé roku 1614: Svatá Kateřina, Hamry, Železná Ruda, Javorná, Zhůří, Stodůlky, Kochánov a Stachy. Dochované pozemkové knihy Královského Hvozdu sahají v zápisech do r. 1666.

Většinu rychty tvořily lesy, pastviny a louky s dvory a samotami mýsteckého a prenetského podhůří. Jejich obyvatelé - Králováci, se těšili větší osobní svobodě, než jiní poddaní v Prácheňsku. V matrikách a gruntovních byli označováni jako svobodníci (Freisassen, Freibauern). Vrchní rychtář Hvozdu sídlil na Javorné a v jeho pravomoci byly veškeré záležitosti, které jinde vyřizovaly pouze vrchnostenské úřady. Králováci v rychtách nestavěli svá obydlí kolem návsi, ale zakládali je v kopcích a údolích: Eisnerhof, Poschingerhof, Gerlhof, Frischwinkel, Adlerhütte, Simandlhof, Schmausen Hütte, Schürerhof. Na starých mapách připomínají jmény svých zakladatelů svoji slavnou minulost.

Prabába grafika Petra Dillingera **Františka Hilgartová** provdaná Denková se narodila v Železné Rudě, kde se její předkové podíleli na zpracovávání rudy - limonitu v několika hamernických dlnách. Žili ve dvorech, rozestých podle „železné cesty“, po které se ruda dopravovala do Čech z Eisensteinu (Železné Rudy) na sever pod hřebenem Pancíře, Mústku a Prenetu také do dalších porůznu rozmístěných hamrů. Až do 2. světové války žili Hilgartové v Zejbiši nejen v Dolních Suchých Studánkách (Unterdürnbrunn), ale i v Oberrichterhofu a na samotě Vlčí Luh (Wolfsau). Františka a svobodně osedlý hospodář **Lorenz Denk** z Unterdürnbrunnu se 4. 8. 1827 stali rodiči **Marie Anny Denkové**. Denkové do kraje přišli o celé století dříve jako skláři a v Javorné (Eisnerův dvůr) byli usedlí ještě počátkem 20. století. Vlastnili zde mlýn, pilu s truhlářstvím a výrobou šindelů a působili i v poštovních službách.

Druhá šumavská prabába **Johanna Esterlova** pocházela ze Zadních Šmauzů (Schmausenhütte), dnes půvabné lesní enklávy, zaklíněné mezi svahy Mústku a Jedlové (dř. Schürerův vrch). Název Schmausenhütte pochází od příjmení staré sklářské rodiny, která sem přibyla ze Solnohradska. Ignác Schmaus zakoupil zdejší velké pralesní polomové plochy pod Mústkem v roce 1754 a oženil se s nejbohatší nevěstou královského Hvozdu, dcerou statkáře a skláře Poschingera.

Znalec kraje MUDr. Kaskoun ve svých Toulkách Šumavou píše, že *huť na Zadních Šmauzech bývala výstavná - hospodářské budovy kamenné. Po sklářské době tu nastoupilo období pil, obyvatelé dřevařili a jejich skot vypásal chutnou lesní trávu od Šmauzů až po sousední Nový Brunst. V současné době jsou Šmauzy středem jelení oblasti - rozsáhlého říjiště. Když se svobodný sedlák **Johann Georg Dillinger** oženil s Johannou Esterlovou, přivedli 8. října 1828 na svět synka Georga.*

Georg Dillinger se narodil ve dvoře Schusterhäusel, kde jeho rodiče hospodařili. Stal se ovčáckým mistrem a majitelem pozemků na Suchých Studánkách. Oženil se s Marií Annou Denkovou. Součástí zejbišské rychty byla planina Suchých Studánek (Dürnbrunn), kolébka rodu Dillingerů. MUDr. Kaskoun mj. píše, že vznik názvu *Suché Studánky není nikterak doložen a dosavadní dohady o jeho původu zatím postrádají jazykovou i historickou objektivitu.*

Dillingerové, rod z Jezerních Luk

Johann Georg
Dillinger
svob. hospodář
Schusterhäuselhof
Seewiesen 153
(Zejbiš - Javorná)
oo
Johanna
Esterl
*Schmausenhütte
Seewiesen 80

Georg
Dillinger
*8.10.1828
Schusterhäuselhof
Seewiesen 153
(Zejbiš - Javorná)
ovčácký mistr
majitel pozemků
v Dürnbrunn
(Suché Studánky)

Lorenz
Denk
svob. osedlý
v Unterdürnbrunn
Seewiesen 54
oo
Franziska
Hilgarth
*Eisenstein
(Železná Ruda)

oo
Marie Anna
Denková
*4.8.1827
Unterdürnbrunn
(Dolní Suché
Studánky)
Seewiesen 54
(Zejbiš - Javorná)

Petr
Dillinger
*22.1.1863 Brückl
(Můstek)
Seewiesen 151
(Zejbiš - Javorná)
kancelista obv. soudu
Český Dub

Maxmilian
Stárka
zámeč.myslivec
Přehořov, syn
Karla Stárky
z Týnice
oo
Filipina
Řeháčková
dc. Jana Řeháčka
z Dírné 63 a
Elisabety
Dvořákové
z Klasenic

Josef Maxmilian
Stárka
*3.10.1831
Dírná u Soběsl. 73
šikovatel 11. pěš.
pluku v Písku

oo 8.2.1898 Písek

Petr
Dillinger
*17.9.1899 Český Dub
z. 24.4.1954 Praha
akad. malíř a grafik

Jan
Komrška
mistr tkalcovský
v Písku, syn
Jakuba Komrsky
mlynáře v Písku
a Terezie Čekalové
z Tábora
oo
Antonie
Ottová
dc. Vojtěcha Otty
soukeníka v Písku
a Barbory Veselé

oo 16.6.1862
Písek

Josefa
Komršková
*17.3.1840 Písek
Buděj. předm. 145

Klára Josefa
Stárková
*7.4.1869 Písek
vojenské kasárny 111

Tabulka je sestavena podle dokumentů v rodinném
archivu pana Ing. Ivana Dillingera, kterému
velice děkuji za možnost do archivu nahlédnout.

Miloslav Trnka, 2003

Když koncem 19. století započalo značení prvních turistických tras, měly Suché Studánky název Obere Dürnbrünn, nebo také někdy podle kapličky Christlgirgl, na rozdíl od Untere Dürnbrünn (Dolních Suchých Studánek), kde bylo několik samot v severovýchodním svahu hory Mústek (Brückl).

Ve stejnojmenném dvorci pak osvědčená „jezerní“ porodní bába Fany Pscheidtová pomohla 22. 1. 1863 rodičům Marii a Georgovi Dillingerovým přivést na svět umělcova otce **Petra Dillingera**, budoucího státního úředníka v Českém Dubu. O den později jej v dvojvěžním kostelíčku svaté Anny na Zejbiši pokřtil kooperátor P. Peter Götz, kmotrou byla Anna Denková ze Šmausovy Hutě, jinak Zejbiše čp. 80.

Začtème se ještě na chvíli do zasvěceného vyprávění pana doktora Kaskouna. *Ke kolonizaci - vykácení a osídlení Studánek došlo koncem 18. století a r. 1848 měla planina téměř stejnou podobu jako dnes, vymezenou žulovou zídou, obklopující celý její obvod. Tenkrát ovšem pulsoval v jejích usedlostech čilý život. Jedna z nich stála asi uprostřed planiny (zmiňována jako Tillingerova, pozn. aut), druhá ve východním cípu (Kaplův Dvůr) a třetí v západním koutě (Eisenreichův Dvůr). Statky byly obklopeny nejen pastvinami, ale i poli, kde koncem září dozrávalo dvojnásobné žito, oves a brambory. Ty častokrát zapadly sněhem a byla-li vánoční obleva, svatoštěpánská, již nepředcházely holomrazy, vyoraly se celkem bez úhony. Na planině se převážně dobytkařilo a po vrstevnicových cestách se dvakrát do roka svázela usušená tráva z příkrých svahů volskými potahy dolů do stodol. Před centrem planiny je dodnes cestička, směřující kolem rašelinného jezírka k Jedlové, dříve Schürererovu vrchu. Jezírko leží v plochem mokřadle a ve své tmavé vodě zrcadlí vrcholy nedalekých smrků. Roky ubíhají, planina Suchých Studánek s jarem prozelenává a brzy zasvítí žluť blatouchů i pod javory a buky ...*

Spolu s letošním jarem se naším malým připomenutím snad také znovu „zazelenají“ šumavské kořeny akademického malíře a grafika Petra Dillingera a vrátí jej do jihočeského kulturního povědomí, kde býval zapsán i několika půvabnými ilustracemi v předválečném vlastivědném sborníku Zlatá stezka.

Literatura:

Oto Kaskoun, *Toulky Šumavou. Sušice, 1999*

Josef A. Gabriel, *Da königliche Wald Hwozd oder Gebiet der königlichen Freibauern im Böhmerwalde. Praha 1864*

Josef Blau, *Geschichte der künischen Freibauern im Böhmerwalde. Plzeň 1932*

Kresba: Ladislav Stehlík, *Kostel sv. Anny v Javorné. Země zamyšlená, 3, Šumava, 1970*

Stručný životopis

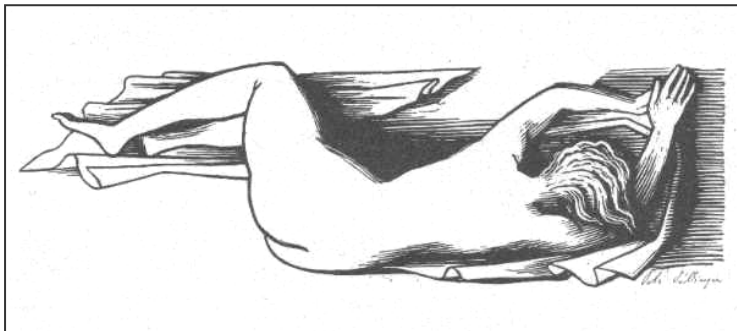
Grafik a malíř Petr Dillinger se narodil 17. 9. 1899 v Českém Dubu. Po přestěhování do Prahy a absolvování gymnázia jej zájem o kreslení vedl ke studiu na Uměleckoprůmyslové škole k profesoru Františkovi Kyselovi. Ten jej přivedl k zájmu o knižní umění a ilustrační tvorbu. Ale volná tvorba jej lákala stále víc. Proto v roce 1919 začal studovat na Akademii výtvarného umění, nejdříve malbu a pak speciální školu grafiky, kterou vedl Max Švabinský. Studia dokončil v roce 1923 a 2 měsíce pobýval v Paříži u Františka Kupky.

Po návratu se studijního pobytu byl v roce 1924 přijat do Sdružení českých umělců grafiků Hollar. Účastnil se výstav členských i zahraničních. V roce 1928 získal učitelské místo v Brně na Škole uměleckých řemesel, kde vedl grafický ateliér. Stal se jednou z předních osobností skupiny výtvarných umělců v Brně.

Vedle grafiky se začal soustředěně zabývat malbou. Pobyt v Brně byl neplodnějším a také nejšťastnějším obdobím jeho života. V roce 1945 odchází do Prahy, učí na Státní grafické škole a po těžké nemoci v roce 1954 umírá.

I když mu nebyla vyměřena dlouhá životní dráha, stačil naplnit svá slova o smyslu umění: "Uměním vzbuzovat v člověku ušlechtilé city". Ušlechtilost a city - slova, která v dnešní době často postrádáme.

Ze stránek Okresní knihovny v Hodoníně na adrese: <http://www.knihovna-hod.cz/> jsme kromě umělcova životopisu použili také ilustraci pro následující stránku. Akvarel Petra Dillingera nese název U řeky, na internetu nedatováno.

Petr Dillinger, *Spánek*.
Z cyklu *Deset linoleorytů*, 1940